

Stáj vyrostla v rekordním čase

Z hlediska chovu mléčného skotu může být Pardubický kraj hrdý na Zemědělskou společnost Ostřetín, a. s. Elitní chov holštýnského skotu s nejlepšími zvířaty v republice, výborná užitkovost, produkce plemenných býků, lví podíl na šlechtění holštýnského plemene v ČR. Nedávno zde vyrostla za půl roku nová produkční stáj se 497 ustajovacími místy.

Lukáš Rytina

Současné holštýnské stádo tvoří asi 600 krav. Vzniklo původně převodným křížením. V roce 1985 podnik importoval 45 holštýnských jalovic z Německa, následně pak 56 jalovic z Francie v roce 1994. Zároveň v roce 1995 přešli v Ostřetíně na volné ustájení. Největší podíl na tržbách představuje mléko – denní dodávka do mlékárny Hlinsko je momentálně kolem 19 tis. kilogramů. Průměrná užitkovost krav za laktaci již ataku-

je 13 tisíc litrů. Významný je také prodej plemenného materiálu – býků do inseminace i přirozené plemenitby, prodej březích jalovic. Dalším zdrojem příjmů pro Zemědělskou společnost Ostřetín je bioplynová stanice.

Jedna stáj rostla nad druhou

Vizuální změny areálu podniku jsou patrné již z hlavní silnice vedoucí z Holic do Vysokého Mýta. Na místě dřívěj-

o něco kratší reprodukční stáj. Na druhé budově lze také vidět, jak se stáj vyvíjela.

Ředitel a předseda představenstva Vladimír Kaplan prozradil, že nová modrá konstrukce produkčního kravína vyrůstala nad původní stájí, když byla stará stáj ještě plně obydlena kravami. Následně se ubourala polovina staré stáje, funkční byla pouze její půlka, nad kterou již byla nová střecha.

„Dojnice nebylo kam převést. Naší podmínkou bylo postavit a zprovoznit novou stáj prakticky za půl roku. Firma, která vyhrála výběrové řízení, však tento projekt vzdala, neboť nebyla schopna dodržet smluvní termíny. Druhá firma také odstoupila. Stavby se tedy následně ujala Stavební firma Ječmínek z Pardubic, která naše, možná trochu tvrdé, podmínky přijala,“ sdělil Vladimír Kaplan.

Velké krávy potřebují velká lože

Začalo se v březnu 2014 a již 4. října 2014 po jarní výstavě v Lysé přeháněli ostřetínské krávy do nového. Vzniklo 497 nových boxových loží nadstandardních rozměrů. Pro prvotelky byla zvolena šířka lože 115 cm, pro starší krávy ještě o 15 cm více. Délka lože je v krajních boxech, kde krávy směřují hlavami vně stáje k boční ochranné síti, 3,5 metru. Při vnitřním položení boxů proti sobě je šířka dvou protilehlých boxů dohromady

ší nízké stáje nyní stojí vysoká budova laděná do šedomodré barvy. Kapacita vzduchu je obrovská, světla uvnitř je na první pohled také dostatek. Vedle hned za nižší budovou dojírný dělníci pracují na podobné ocelové konstrukci – vzniká

Nová stáj je propojena se starší budovou dojírný

Foto Lukáš Rytina

Ředitel a předseda představenstva Vladimír Kaplan pečlivě vybíral každého dodavatele této stáje

Foto Lukáš Rytina

5,2 metru. Boxy jsou stlačené separátem z bioplynové stanice.

Celá stáj je rozdělena na osm sekcí zhruba po 60 místech, přičemž v sekci pro prvotelky se díky menším šířkovým rozměrům vešlo 68 boxových loží. Jeden centrální krmný stůl má z obou stran hladký povrch díky obložení sešikmenými tvárniciemi z polymerbetonu, které zaručují maximální hygienu krmiv. Projekt zpracoval Ing. František Mikuláš z firmy AG Komplet, s. r. o.

Technologie od různých dodavatelů

Dodavatele jednotlivých dílů a technologických součástí vybíral ředitel ZS Ostřetín spolu se stavebním dozorem podle referencí a dřívějších zkušeností.

Ocelová konstrukce je pevně přišroubována k betonovým pilotům, které sahají do hloubky

Pohled do krajní chodby s boxovými loží

Foto Lukáš Rytina

Pod střechou stáje je umístěn také vodojem

Foto Lukáš Rytina

asi pěti metrů – až na skalnaté podloží. Dodavatelem konstrukce je společnost PKD, s. r. o. Dačice, kde byla laserem nařezána a svařena robotem. Po výběru modré barvy ze strany odběratele firma zajišťovala také povrchovou úpravu.

Protože měl ředitel dobré zkušenosti se shrnovacími lopatami nizozemské firmy JOZ již v minulých stájích, od této technologie se neodklonil ani v této novostavbě. Dvě pohonné jednotky umístěné na štítech stáje poskytují dostatečnou sílu řetězům, na kterých jsou upevněny čtyři shrnovací lopaty. Kejda je shrnuta do středového kanálu, dále přeroušením do jímky, následuje homogenizační jímka a čerpání do fermentoru 'bioplynky'.

Na podlahách u krmiště a na přeháněcích chodbách jsou

instalovány matrace od firmy Brunthaller CS. „Když mě bolely kotníky, uvědomil jsem si, jaký rozdíl je mezi chůzí na měkkém a betonovém povrchu. Takže jsem kravám zlepšil podmínky i z tohoto pohledu a myslím, že se to vyplatilo. Krávy se na gumovém povrchu pohybují jistěji, takže ochotněji vykazují příznaky říje. Projevy říje sledujeme pedometry od výrobce dojírný, které chceme nahradit novějšími modely, jež měří více parametrů, jako je např. i doba ležení krav,“ dodává Vladimír Kaplan.

Prosvětlená střecha

Střechu dodávala firma Pama – je složena z tzv. Agropanelů tloušťky 60 mm. Agropanel je střešní sendvičový PUR panel, který je podle dodavatele ur-

čen do agresivního prostředí zemědělských provozů. Díky dobrým izolačním vlastnostem, s koeficientem prostupu tepla $U = 0,3 \text{ W/m}^2\text{K}$, redukuje jak prohřívání střešního pláště v letních měsících, tak promrzání a kondenzaci vlhkosti v měsících zimních. Spodní strana panelu je tvořena rovným bílým sklolaminátem, který jednak nezreziví a jednak svou bílou barvou podporuje světlost a vzdušnost stáje. „O síle izolace střechy jsme vedli dlouhé debaty, pozvaný specialista na zoohygienu doc. MVDr. Pavel Novák dokonce doporučoval sílu 10 cm, ale myslím, že jsme zvolili velice vhodné řešení a zmíněných 6 cm bude dostatečných,“ komentuje Vladimír Kaplan.

Otevřená odvětrávací štěrbinu nijak nebrzdí teplý vzduch proudící ze stáje, naopak zrychlením proudícího vzduchu ve štěrbině mezi deflektory je posílen komínový efekt stáje. Prosvětlovací funkce odvětrávací štěrbin je posílena prosvětlením střešního pláště v pruhu šířky 1 m z obou stran štěrbinu po celé délce stáje. Tato odvětrávací štěrbinu byla vyvinuta speciálně pro stáj Ostřetín. „Autorem návrhu je technický dozorce Ing. M. Jaščevskij. A doc. Oldřich Doležal, který s námi některé důležité věci konzultoval, nás utvrdil v tom, že to máme dobře. Vypádování krmné chodby do středu stáje je dobré řešení, ale náročné na provedení – a to není nejlepší. Při vydatném dešti totiž hrozí

tvorba kaluží uprostřed. Protože však máme bioplynovou stanici, lze vyhrnovat zbytky krmiva na střed a zkrmit v betonovém bachoru, tedy 'bioplynce',“ poznamenal ředitel.

Každý štít je jinak propustný pro světlo

Na opláštění štítů byl zvolen polykarbonátový systém Antares, komůrkové desky s bočními zámky tloušťky 20 mm s koeficientem prostupu tepla $U = 2,0 \text{ W/m}^2\text{K}$ v opálovém provedení s různou průsvitností. Prosvětlení štítem má velké množství výhod. Plocha štítu je asi 300 m², kdy ráno a v zimních měsících svítí světlo téměř kolmo na štít a efektivní plocha prosvětlení je téměř 100 % plochy štítu, naopak v létě je slunce vysoko

a efektivní plocha prosvětlení je mnohem menší. Prosvětlovací desky v mléčně bílé opálové variantě výborně rozptylují světlo a prosvětlují rovnoměrně celý prostor stáje až do vzdálenosti desítek metrů od štítu. Jižní strana je více stíněna, severní strana naopak více světlo propouští. Dodavatelem byla firma Pama.

Podmínkou je také optimální krmivo

Krmení se v nové stáji zakládá dvakrát denně. ZS Ostřetín spolupracuje se dvěma výživáři. Ing. Josef Snopek ze společnosti VVS Verměřovice hodnotí stáj v Ostřetíně jako velice zdařilou. Krmné dávky pro produkční skupiny staví na jetelových a kukuřičných silážích, kukuřici CCM a řezané slámě. V omezeném množství se přidává také alkalage, amoniakem ošetřené objemné krmivo. Dalšími složkami jsou melasa, glycerin, krmný tuk s obsahem kyseliny palmitové (C16) a bypassový protein ze sóji Amino+. Skupina na vrcholu laktace se počítá na dojvost 45 litrů denně, druhá produkční krmná dávka je kalkulována na 35 litrů.

„Přestože jsou v okolí Ostřetíny podmínky Stíženými různorodostí půdy – jíly, písky, daří se vyrobit vždy kvalitní objemná krmiva. Dusání je zajištěno těžkým traktorem a že-

Stavba betonových pilotů

Foto Lukáš Rytina

lezničními koly a navážka je postupná v tenkých vrstvách, takže je silážní linka sladěná. Některé podniky naopak dávají přednost řezačce, což není vhodné. V tomto ohledu je třeba ostřetínské pochválit,“ řekl výživář.

Jalovice ustájené v Dolním Jelení jsou v létě vyháněné na pastvu, což je podle Josefa Snopka základem pro odchov budoucích kvalitních dojnic.

Stavba za 38 milionů bez dotace

Stáj byla na začátku března zkolaudována. Stavba vznikala bez jakékoli investiční dotace, společnost čerpala úvěr od Komerční banky, která nabídla nejlepší podmínky. První etapa produkční stáje bez komunikací vyšla na 38 milionů Kč. Na otázku, jestli by dnes něco udělal jinak, Vladimír Kaplan zmínil šířku chodeb vedoucích k dojírně, která je 2,4 metru. Podle některých

názorů je tato šířka malá a optimálně pro předcházení úrazů krav by měly chodby být široké čtyři metry.

Z Ostřetíny pocházejí známé rodiny krav Alexis, Petra, Adéla nebo Petunia. Aktuální užitkovost za posledních 12 měsíců byla 12 500 kg na krávu a uzavřenou laktaci. Od října 2014, kdy dojnice přešly do nového, tento ukazatel stoupl a průměr přesahuje 13 000 kg mléka. Vladimír Kaplan očekává další zvyšování dojivosti. „Návratnost investic se dá jen těžko počítat, záleží teď na kravách, jak se za zlepšené podmínky odvděčí. Každá kráva má nyní své lože, což dříve nebylo úplně samozřejmostí. Když bude zájem o mléko, budeme stavby rozšiřovat na 700 dojnic. Uvidíme, až se produkční i reprodukční stáj rozběhnou naplno,“ dodává manažer jednoho z nejlepších holštýnských chovů v republice. ■

Vedle dojírny vzniká nová reprodukční stáj pro 250 kusů

Foto Lukáš Rytina